

Folkhälsomyndigheten

Hur kan kunskap om samband mellan narkotika och riskfaktorer användas för att förstärka det förebyggande arbetet?

Helena Löfgren, enheten för drogprevention, 29 november 2023

Samband mellan narkotika- användning och psykisk hälsa

- Samband mellan användning av narkotika och alkohol, tobak och spel om pengar (HLV)
- Personer som använder ANTS rapporterar oftare andra hälsobesvär, inklusive psykiska besvär (HLV och Skolbarns hälsovanor).
- Samsjuklighet: vanligt med psykisk ohälsa/psykiatrisk diagnos och skadligt bruk och beroende, till exempel ångest, depression eller adhd (Fohm, 2023).
- Runt en tredjedel (33%) av läkemedels- och narkotikarelaterade förgiftningar är suicid (Fohm, 2022).

Samband mellan narkotikaanvändning och psykisk hälsa

- Webenkät med personer som har en aktuell narkotikaanvändning, 5500 deltagare i Sverige:
- Förutom att bli hög eller ha kul, var det många som använde cannabis för att minska stress och slappna av, sova bättre och hantera depression och ångest.
- Fokusgruppsintervjuer om vad som upplevs påverka inställning och bruk av cannabis och annan narkotika bland unga vuxna i åldern 18-25 år, 16 deltagare:
- Deltagare upplever att mer information om narkotika från samhället och ökad tillgång till vård för psykisk ohälsa skulle behövas för att förebygga både narkotikaanvändning och skador av narkotika.

Gemensamma risk- och skyddsfaktorer

Livsvillkor

Lägre socioekonomisk position, skolprestationer, frånvaro av trygga uppväxtvillkor

Levnadsvanor

Användning av ANTS

Individuella faktorer

Beteendeproblem, adhd, pojke

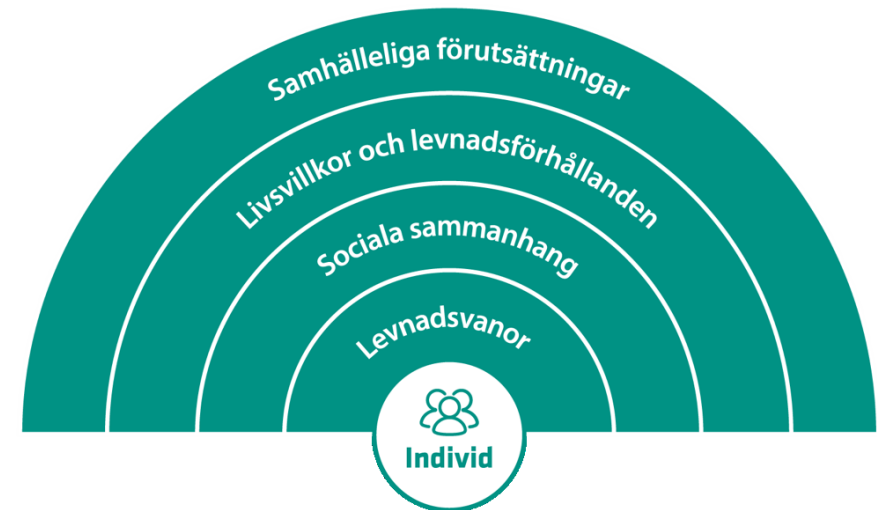

Hur kan kunskapen stärka det förebyggande arbetet?

Sammanfattningsvis: Vad kan kunskapen bidra till?

1. Ge indikation på prioritering av insatser
 - Stärkt prevention och vård av psykisk ohälsa - som också förebygger skadligt bruk/beroende
 - Fokus gemensamma risk- och skyddsfaktorer
2. Ökad kunskap hos yrkesgrupper som möter u samband ANDTS och psykisk ohälsa
 - Minska stigma
 - Adekvat vidare vård och stöd
3. Stöd för ett mer samordnat förebyggande arb

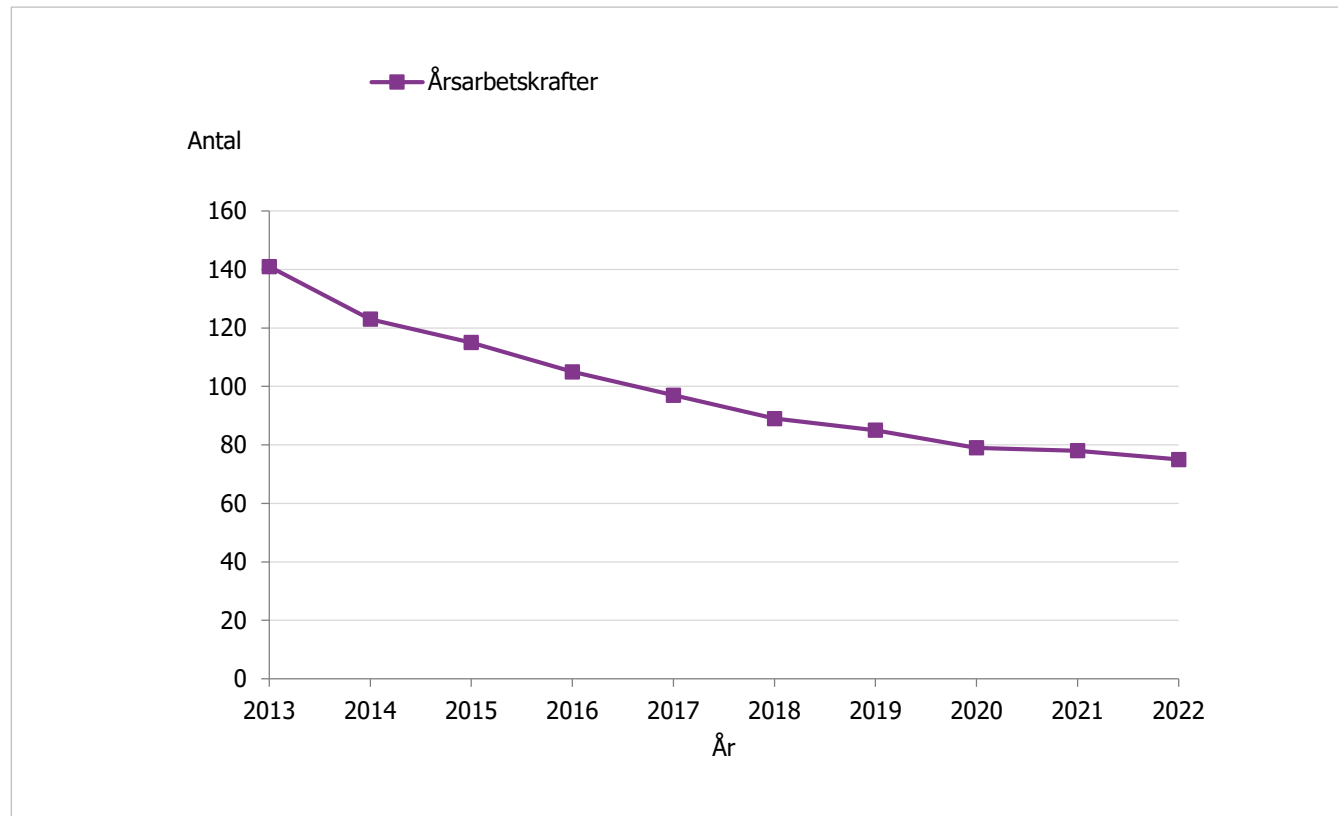

1. Fokus på gemensamma risk- och skyddsfaktorer

- Klara skolan är en viktig förutsättning
- Föräldrar och trygga uppväxtvillkor är viktiga
- Individer har olika förutsättningar

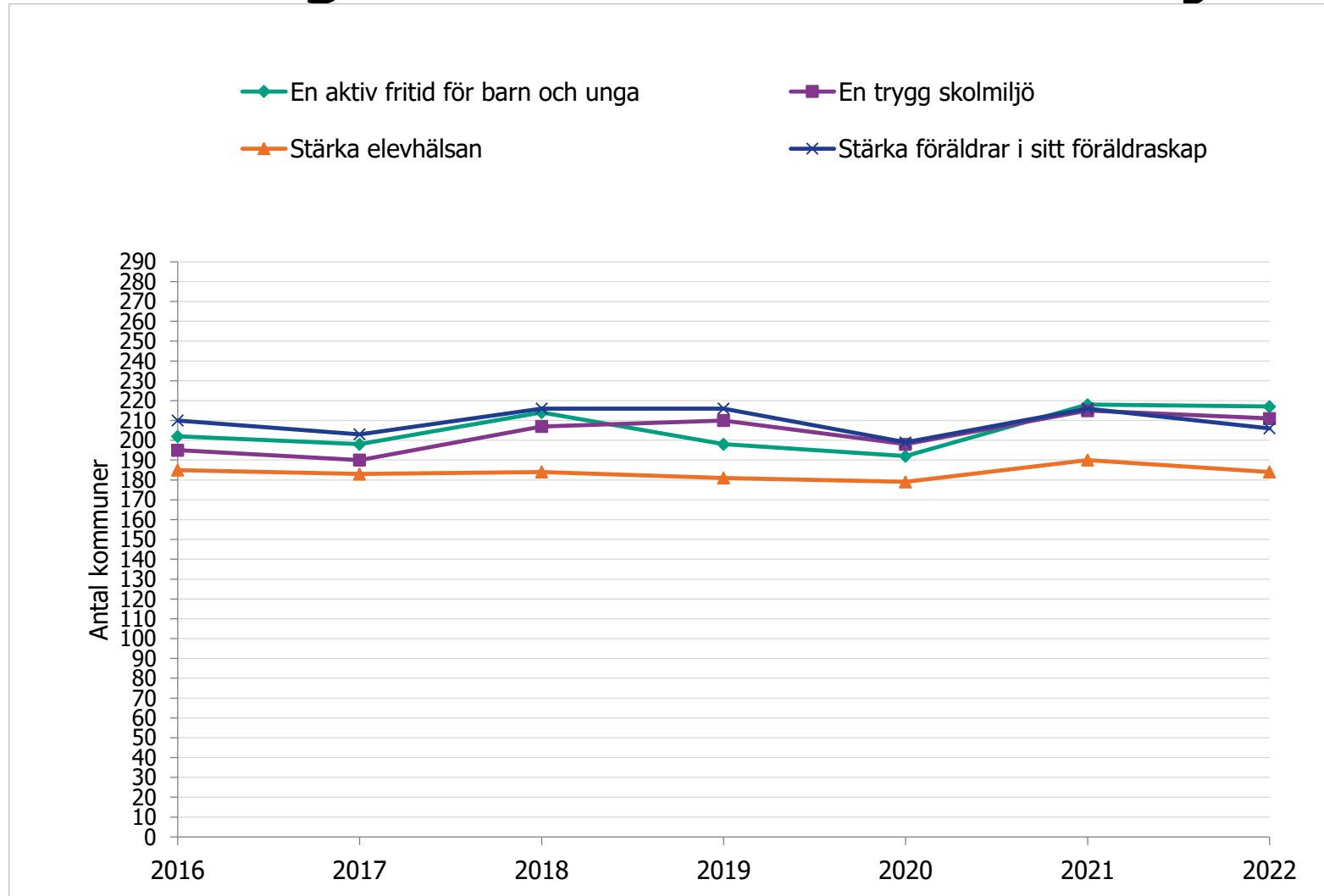
Förutsättningarna för kvalitativt lokalt ANDTS-förebyggande arbete minskat över tid?

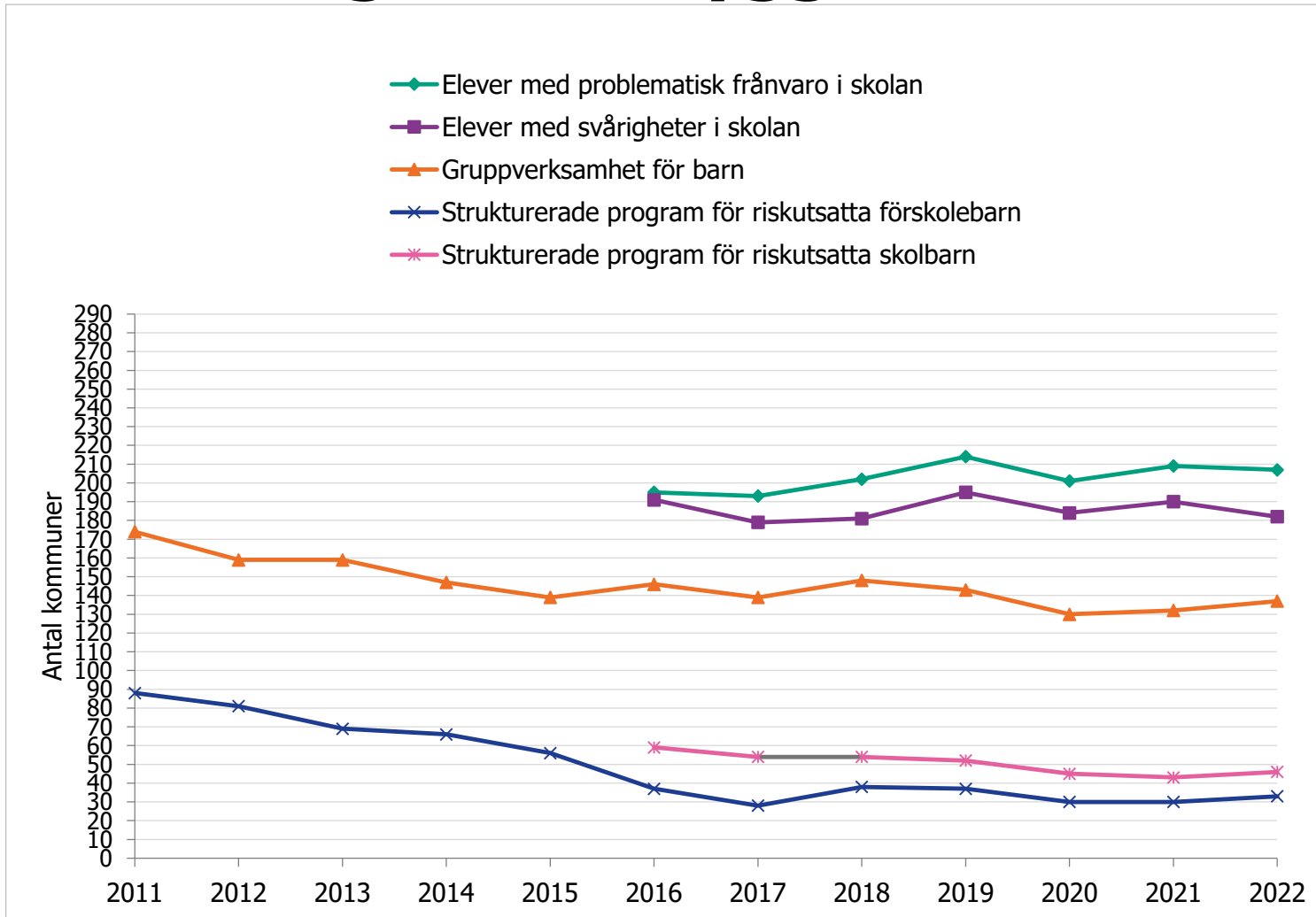
Antal årsarbetskrafter för samordning av ANDTS-förebyggande arbete i kommunerna under perioden 2013–2022. Länsrapportens undersökning, 2023.

- Vi följer regelbundet upp det lokala ANDTS-förebyggande arbetet i Sverige genom Länsrapportens undersökning

Utveckling av universellt hälsofrämjande åtgärder

Utveckling av förebyggande insatser sårbara grupper

2. Mer kunskap för att stärka utvecklingen av tidiga insatser för barn och unga

- De yrkesgrupper som möter barn och unga, men även vuxna, behöver kunskap om samband och riskfaktorer för narkotika/psykisk ohälsa, för att kunna identifiera personer med en narkotikaproblematik och/eller psykisk ohälsa.
 - Kunskapen behövs också för att utforma lämpliga tidiga insatser.
 - Minska stigma för att stödja/underlätta vård och stöd
-

3. Ger stöd för ett mer samordnat förebyggande arbete

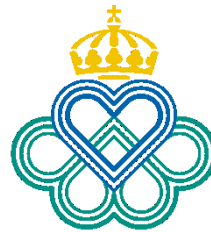
Folkhälsomyndigheten

En guide för yrkesverk-
samma om vetenskapligt
baserad ANDTS-prevention

En svensk version av European Prevention Curriculum (EUPC)

Tack

Håll dig uppdaterad via vår webbplats,
vårt nyhetsbrev och våra sociala medier.

Folkhälsomyndigheten

www.fohm.se • fohm.se/nyhetsbrev • LinkedIn • Facebook • X